

Høring av forslag om vern av seks skogområder i Østfold, Akershus og Buskerud, februar 2024

Innholdsfortegnelse

1. Verneforslag.....	3
2. Hjemmelsgrunnlag.....	4
3. Saksgang.....	4
3.1. Bakgrunn og saksgang for de enkelte verneforslagene	5
4. Forvaltning.....	6
5. Konsekvenser av vern.....	6
6. Oppstartsmeldinger - Mottatte merknader og Statsforvalterens kommentarer	7
6.1. Innspill til oppstartsmelding 19. desember 2023 (Gyrihellere og Sæter)	7
6.2. Innspill til oppstartsmelding 28. sept. 2023 (Renneflot, Råaråsen, Portåsen, Eine).....	11
7. Større endringer etter oppstart av verneplan	16
8. Høring.....	16
9. Verneforslag.....	17
9.1. Renneflot naturreservat, Moss kommune.....	17
9.2. Utvidelse av Gyrihellere naturreservat, Indre Østfold kommune	19
9.3. Utvidelse av Sæter naturreservat, Indre Østfold kommune	21
9.4. Utvidelse av Eine naturreservat, Bærum kommune.....	23
9.5. Portåsen naturreservat, Sigdal kommune.....	25
9.6. Råaråsen naturreservat, Krødsherad kommune	27
10. Vedlegg.....	29

1. Verneforslag

Statsforvalteren i Oslo og Viken sender med dette på høring forslag om vern av tre nye naturreservater, og utvidelse av tre eksisterende naturreservater i Østfold, Akershus og Buskerud.

De nye områdene som foreslås vernet er:

- **Renneflot**, Moss kommune, ca. 187 dekar, 1 eiendom
- **Portåsen**, Sigdal kommune, 2 335 dekar, 8 eiendommer
- **Råaråsen**, Krødsherad kommune, ca. 1 399 dekar, 1 eiendom

Områdene som foreslås utvidet er:

- **Gyrihelleren naturreservat**, Indre Østfold kommune, ca. 142 dekar utvidelse, 1 eiendom
- **Sæter naturreservat**, Indre Østfold kommune, ca. 112 dekar utvidelse, 1 eiendom
- **Eine naturreservat**, Bærum kommune, 107 dekar, 3 eiendommer

Basert på tilgjengelig kunnskap om naturverdiene i områdene og/eller nye naturfaglige registreringer som er gjennomført i forbindelse med verneplanarbeidet, vurderes områdene å kvalifisere for vern som naturreservat etter naturmangfoldloven.

Områdene er tilbudt for vern av skogeierne selv gjennom ordningen med frivillig vern av skog. Ved frivillig vern forutsettes det at grunneierne og staten blir enige og inngår avtale om erstatning, avgrensing og vernebestemmelser før vernevedtak. Det er skrevet avtale for utvidelsen ved Gyrihelleren, men for de andre områdene som er på høring er avtale ennå ikke undertegnet. Dette innebærer at det kan bli endringer både i vernegrense og vernebestemmelser som et resultat av disse forhandlingene og høringen.

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Meldingen trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for skogvernet. Det ble blant annet lagt til grunn at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene i NINA rapport 54/2002 «*Evaluering av skogvernet i Norge*». I meldingen ble frivillig vern trukket frem som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge.

I St.meld. nr. 14 (2015-2016) *Natur for livet* sier Regjeringen at den vil videreføre det langsiktige arbeidet med skogvern og øke det frivillige skogvernet. Det ble vedtatt et mål om vern av 10 % av skogarealet i Norge. Så langt er ca. 5,3 % av all skog i Norge vernet.

2. Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov av 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33-51. I naturmangfoldloven er det hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat er den strengeste verneformen, og denne blir normalt brukt for vern av skog.

Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i Statsråd etter naturmangfoldloven § 37, som lyder slik:

Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,*
- b) representerer en bestemt type natur,*
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,*
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller*
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi*

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdets skjøtsel.

3. Saksgang

I saker med frivillig vern av skog får normalt Statsforvalteren tilbud om vern fra grunneier(e) via deres skogeierorganisasjon. Det blir deretter gjort naturfaglige registreringer i de aktuelle områdene, med mindre det fra tidligere av foreligger tilstrekkelig kunnskap om naturverdiene. Hvis allerede foreliggende kunnskap og/eller nye naturfaglige registreringer viser at området kvalifiserer for vern, fremskaffes skogdata som grunnlag for erstatningsberegninger. Deretter forhandler grunneiere og staten om erstatning, vernegrense og vernebestemmelser.

I utgangspunktet skal det inngås avtale mellom skogeier og staten før det blir meldt oppstart av verneplanarbeid. For å sikre tilstrekkelig fremdrift i skogvernarbeidet, har det imidlertid den senere tid blitt meldt oppstart og sendt ut høringsforslag før slike avtaler er inngått. En forutsetning for dette er at grunneierne har gitt aksept for en slik fremgangsmåte.

Den formelle saksbehandlingen skal følge naturmangfoldlovens §§ 41 til 43 og rundskriv T-3/99 fra Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet). Dette kan oppsummeres på følgende måte:

- **Oppstartsmelding:** Statsforvalteren varsler oppstart av verneplanarbeid ved brev til grunneiere og aktuelle etater og organisasjoner, samt kunngjøring i aviser.
- **Offentlig høring:** Et konkret verneforslag sendes på høring ved brev til grunneiere og andre høringsinstanser. Høringsforslaget skal beskrive verneverdier og andre verdier, samt de konsekvensene forslaget antas å få. Det skal følge med forslag til vernekart og verneforskrift, og frist for å komme med merknader skal være minst to måneder.
- **Tilråding til Miljødirektoratet:** Etter høringen skal Statsforvalteren vurdere innkomne merknader og eventuelt gjøre endringer i forslaget. Eventuelle større endringer må drøftes med grunneierne. Deretter sender Statsforvalteren sin tilråding til Miljødirektoratet.
- **Tilråding til Klima- og miljødepartementet (KLD):** Miljødirektoratet vurderer forslaget og sender sin tilråding til KLD.
- **Forslag om vern:** KLD forbereder saken og legger forslag om vern frem for Kongen i Statsråd.
- **Vedtak om vern** gjøres av Kongen i Statsråd som kongelig resolusjon. Etter vedtaket vil erstatningen bli utbetalt i tråd med avtalen med grunneier.
- **Kunngjøring om vern:** Statsforvalteren sender brev til grunneiere og andre høringsinstanser, samt kunngjør vedtaket i aktuelle aviser. De nye verneområdene blir skiltet og merket.
- **Grensemerking** blir vanligvis gjort av jordskifteretten, som etter begjæring fra Statsforvalteren opptar sak om grensegang for det enkelte område.

3.1. Bakgrunn og saksgang for de enkelte verneforslagene

1. Renneflot, Moss kommune
Området ble naturfaglig kartlagt i 2022. Det ble meldt oppstart av verneplan for området 28. september 2023.
2. Utvidelse av Gyrihelleren, Indre Østfold kommune
Tilbudsområdet ble naturfaglig kartlagt i 2023. Det ble meldt oppstart av verneplan for området i 19. desember 2023.
3. Utvidelse av Sæter, Indre Østfold kommune
Tilbudsområdet ble naturfaglig kartlagt høsten 2023. Det ble meldt oppstart av verneplan for området i 19. desember 2023.
4. Utvidelse av Eine, Bærum kommune
Tilbud ble sendt til Statsforvalteren i januar 2023. Kunnskapsgrunnlaget ble ansett som tilfredsstillende, og området er derfor ikke sendt på nye kartlegging. Det ble meldt oppstart av verneplan 28. september 2023.

5. Portåsen, Sigdal kommune

Tilbud ble sendt til Statsforvalteren 21. mars 2023. Kunnskapsgrunnlaget for området er svært godt, det er derfor ikke gjennomført noen ny kartlegging. Det ble meldt oppstart av verneplan for området 28. september 2023.

6. Råaråsen, Krødsherad kommune

Tilbud ble sendt til Statsforvalteren 26. januar 2023. Dette tilbudet er en mindre del av et område som ble naturfaglig kartlagt i 2011, men som ikke ble fulgt av verneplan. Det ble meldt oppstart av verneplan 28. september 2023.

4. Forvaltning

Ved vernevedtaket eller like etterpå blir det fastsatt hvem som skal ha forvaltningsmyndighet i verneområdene. Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for de fleste verneområder, men myndigheten er i noen tilfeller delegert til kommunen. Kommuner som ønsker delegert forvaltningsmyndighet, kan gi tilbakemelding om dette gjennom høringen.

For kommunenes tilbud om forvaltningsmyndighet gjelder følgende forutsetninger:

- Kommunene gis tilbud om å få forvaltningsmyndighet for alle verneområdene som i sin helhet ligger innfor kommunens grenser.
- Kommuner som ikke tidligere har hatt forvaltningsmyndighet må takke ja til alle aktuelle verneområder i kommunen dersom kommunen ønsker å overta forvaltningsmyndigheten. Kommunen må ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse.

5. Konsekvenser av vern

Ved opprettelse av verneområder beholder grunneier eiendomsretten, men det legges restriksjoner på hvilke aktiviteter og tiltak som kan gjennomføres i verneområdet. Naturreservat er den strengeste verneformen etter naturmangfoldloven. I naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene. Verneforskriftene innebærer et generelt forbud mot hogst, bygge- og anleggsvirksomhet og motorferdsel. Det er variasjoner i restriksjonsnivået i verneforskriftene for områdene. Dette avhenger av områdets vernekvaliteter, brukerinteresser, eksisterende tilrettelegging, anlegg og innretninger. Det vises for øvrig til verneforslaget for det enkelte området.

I hovedsak er det den naturlige dynamikken som skal bestemme utviklingen i reservatene, og Statsforvalteren vurderer derfor at behovet for skjøtsel i hovedtrekk vil være begrenset. Behov for forvaltningsplan og skjøtsel vil for øvrig bli vurdert fortløpende etter eventuelt vern, og ved behov vil det bli søkt om midler fra Miljødirektoratet på vanlig måte.

6. Oppstartsmeldinger - Mottatte merknader og Statsforvalterens kommentarer

6.1. Innspill til oppstartsmelding 19. desember 2023 (Gyrihelleren og Sæter)

Det ble meldt oppstart av verneplanarbeid for Gyrihelleren og Sæter den 19. desember 2023. Fristen for å gi uttalelse var 22. januar 2023. Oppstartsmeldingen ble sendt til grunneiere og aktuelle lokale, regionale og sentrale høringsinstanser. Verneplan ble også kunngjort i aviser og på Statsforvalterens hjemmeside.

Under gis et sammendrag av de innspillene til oppstartsmeldingen som er av generell karakter eller som konkret gjelder enkeltområdene. Under er også Statsforvalterens respektive kommentarer.

Generelle innspill

Statens vegvesen har ingen merknader.

Statsforvalterens kommentar: tatt til orientering.

Bane Nor har ingen merknader.

Statsforvalterens kommentar: tatt til orientering.

Landbruksdirektoratet opplyser at det tydelig må komme frem hvorvidt området nyttes i landbrukssammenheng. Verneforskriftene bør legges til rette for eventuell landbruksaktivitet med tilhørende tiltak. Dersom det er landbrukshensyn i området som ikke ivaretas i forskrift, må dette begrunnes i høringen. For alle landbruksrelaterte tiltak må det vurderes om det kan gis bestemmelser om motorferdsel i forbindelse med tiltakene. Beitebruk vil være aktuelt i mange områder som foreslås vernet som naturreservat. Det bør derfor vurderes om forskriften kan åpne for dette. Hvis ikke, må det redegjøres for hvorfor i høringsdokumentene. Det bør gis generelt unntak fra ferdselsbestemmelsene i forbindelse med uttransportering av syke og skadde bufe.

Statsforvalterens kommentar: Sæter (utv) grenser til dyrket mark. Hensynet til driften av tilgrensende jordbruksarealer er ivaretatt i gjeldende verneforskrift, som foreslås videreført.

Statsforvalteren ønsker begrensninger i beitebruk der områdene har fuktig/slitasjesvak vegetasjon, som i edelløvsskog, på leiremark (raviner), på sandmark, frisk kildepåvirket mark, sumpskog eller torvmark (myr). Tråkk av storfe / hest og beiting, særlig av geit, kan gi skader på vegetasjon og mark - og således være i strid med verneformålet. Det er beiteforbud i eksisterende Sæter naturreservat. Bestemmelser i eksisterende verneforskrift ved Sæter naturreservat knyttet til utsetting av saltsteiner til bufe, gjerdning og motorferdsel i forbindelse

med dette, eller uttransport av syke/skadde dyr foreslås videreført, og vil gjelde for områdene det vil være tillatt med beite.

Det går en traktorvei gjennom utvidelsesforslaget i Sæter. Det er behov for å benytte denne til motorisert ferdsel ved gjennomføring av hogst på bakenforliggende arealer. Vi foreslår å legge traktorveien inn på kart med bestemmelser om at den kan vedlikeholdes, og at motorisert ferdsel i forbindelse med hogst krever dispensasjon.

Norges Televisjon (NTV) har konsesjon for utbygging og drift av det digitale bakkenettet for TV, dette er også en del av den nasjonale sikkerhets- og beredskapsstrukturen i Norge. Vern av skog kan derfor ikke være til hinder for at dette skal fungere etter sin hensikt. På det nåværende tidspunkt er det ikke mulig å si noe om hvorvidt det blir forstyrrelser som følge av verneplanen, men foreløpig tilbakemelding tyder på at det ikke er stor sannsynlighet for forstyrrelser. NTV forbeholder seg retten til å komme med krav om kompensasjon for nødvendige tiltak for å sikre fortsatt gode mottaksforhold om det skulle bli problemer.

Statsforvalterens kommentar: tatt til orientering.

Innspill til Gyrihelleren

Språkrådet har ingen merknader til at navnet *Gyrihelleren* videreføres på det utvidete området. Navnet er fortsatt dekkende, og skrivemåten er grei.

Statsforvalterens kommentar: tatt til orientering.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) kan ikke se noen energiinteresser innenfor Gyrihelleren. NVE ber områdekonsesjonær Elvia AS om å kommentere vernene med tanke på eventuelle fremtidige planer.

Statsforvalterens kommentar: tatt til orientering.

Elvia har ingen merknader.

Statsforvalterens kommentar: tatt til orientering.

Innspill til Sæter

Språkrådet har ingen merknader til at navnet videreføres på det utvidede verneområdet. Når det gjelder skrivemåten minner Språkrådet om at det er reist navnesak på gårdsnavnet Sæter/Seter/Sæther, og at skrivemåten som blir vedtatt for gårdsnavnet vil bli retningsgivende for navnet på naturreservatet.

Statsforvalterens kommentar: vi tar merknaden til orientering og benytter skrivemåten Sæter inntil eventuell annen skrivemåte blir vedtatt i navnesaken.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) kommenterer at ved det etablerte Sæter naturreservat er det en distribusjonslinje eid av Trøgstad Everk. De kan se at det er bestemmelser i forskriftene for drift, vedlikehold og oppgradering av nettet, men vil likevel at områdekonsesjonær uttaler seg om eventuelle fremtidige planer i området. Den

foreslåtte utvidelsen av Sæter grenser med høyeste regulerte vannstand (HRV) til Øyeren som er regulert i forbindelse med vannkraftproduksjon. Siden det eksisterende vernet allerede grenser til vannstanden, vurderer NVE at den foreslåtte utvidelsen ikke vil ha noe ytterligere hinder for en økning av HRV i framtiden. De ber Glomma og Laagens Brukseierforening om å uttale seg om det, selv i tilfeller uten konflikt.

Statsforvalterens kommentar: Det er hensyntatt drift, vedlikehold m.v. av kraftforsyningslinjene i eksisterende Sæter naturreservat, med nødvendige standardbestemmelser som også omhandler motorisert ferdsel for å utføre oppgavene. Disse bestemmelsene videreføres i verneforslaget og vil også gjelde i utvidelsesområdet.

Verneforslagets grenser følger HRV ved Øyeren. Vi sørger for at Trøgstad Everk og Glomma og Laagens Brukseierforening mottar dette høringsforslaget.

Elvia peker på et lavspent kabelanlegg og lavspent luftledning innenfor verneområdet. Det er viktig å sikre at det kan utføres nødvendig drift, vedlikehold og fornyelse av det eksisterende anlegget. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre de nødvendige tiltak. Dersom det er etablert luftledninger innenfor verneområdet, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen. Alle slike arbeider må kunne utføres uten at det må søkes dispensasjon fra vernebestemmelsene. For den eksisterende delen av naturreservatet bes det om at bestemmelser om energianlegg i verneforskriften videreføres.

Statsforvalterens kommentar: Se kommentar til NVE over, vi viderefører bestemmelser knyttet til energi- og kraftanlegg. Anledning til drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall, og oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linetversnittet, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig, er ikke søknadspliktig. Miljødirektoratet har gitt føringer for hvordan begrepet vedlikehold skal forstås når det gjelder linjerydding. Rydding innenfor etablert trasé anses som vedlikehold, men all rydding utenfor ryddebeltet innebærer en traséutvidelse som ikke faller inn under det generelle unntaket for vedlikehold. Rydding utenfor ryddebeltet krever derfor dispensasjon fra verneforskriften.

Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall er ikke søknadspliktig, men det skal sendes melding til forvaltningsmyndigheten i etterkant. Oppgradering og fornyelse som kan skade verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig, er søknadspliktig. Motorferdsel i forbindelse med oppgradering og fornyelse er søknadspliktig.

Trond og Aud Kari Grosås (hytteeier nabo) har rett til å bruke/bygge/vedlikeholde vei gjennom verneforslaget. Det faller trær og greiner over veien ved jevne mellomrom og de ønsker å mulighet til å fortsette vedlikeholdet av veien, samt å kunne fjerne vindfall og greiner uten å søke om dette i forkant. De kan gjerne legge vindfall tilbake i terrenget. De ønsker også å få vite mer om hvem som har ansvar dersom trær faller på biler/båter/folk.

De har videre behov for å videreføre båt feste for båt i Nordvika. I denne vika samler det seg mye søppel, som de pleier å fjerne. De ønsker at grensa flyttes noe, slik at de kan fortsette å fjerne søppel i dette området.

De peker på at verneforslaget er tegnet noe inne på deres eiendom.

Naboene spør også om hvordan vernemyndigheten vil løse bekjempelse av granbarkebiller innenfor verneområdet. De har sett billeangrep i det eksisterende naturreservatet og ønsker ikke at de skal spre seg.

Statsforvalterens kommentar: det vil være anledning til å fortsette å bruke veien, og å vedlikeholde den i den standarden den har ved vernetidspunktet. Dersom det er ønskelig å oppgradere veien, f.eks. til å bli bredere eller med et annet dekke, så må man søke om dispensasjon fra verneforskriften. Fjerning av vindfall og greiner som havner i eller over veien, er omfattet av vedlikeholdsbegrepet. Stammer og greiner skal legges tilbake i terrenget innenfor naturreservatet.

Enkelte trær som står innenfor grensene til et naturreservat vil kunne bli i dårlig forfatning og falle. Dersom det er sannsynlig at en brekkasje på en stor gren eller en stamme kan inntreffe, at brekkasjen kan medføre betydelig skade, eller falle der det ferdes mennesker kan det være aktuelt å gå inn å forhindre at dette skjer. Grunneier har også et ansvar for å sikre eiendommen for risikomomenter. Vi oppfordrer brukere til å ta kontakt med grunneier eller verneområdeforvaltningen dersom det oppstår bekymring om slike trær innenfor verneområdet.

Hensikten med vernegrensa i nordvika er å følge eiendomsgrense og vannkant. Vi kan ikke se at vi har tegnet grensen inn på andre sin eiendom. Eiendomsgrensene er hentet fra matrikkelen og vannkant er hentet fra FKB kartdata. Opprydning av søppel vil være i tråd med verneformålet, og dere må gjerne fortsette med det så lenge det gjennomføres på en skånsom måte.

Båtfeste er avklart med grunneier og det foreslås anledning til båtfeste for én båt tilknyttet eiendom 742/1 i Nordvika.

Granbarkbiller er avhengige av døende eller svekkede trær for å formere seg. I produksjonsskog ryddes gjerne døde trær vekk, mens de i vernet skog får lov til å gradvis råtne eller tørke ut. Det er også ønskelig i Sæter å la skogen få utvikle seg fritt. En kunne derfor mistenke at vernet skog fungerer som en yngleplass for barkbiller, som så kan forflytte seg til produksjonsskog og gjøre skade der. Hvis vernet skog gir grobunn for barkbilleutbrudd skulle man forvente at vernet skog har mer barkbilleskader enn produksjonsskog. Men studier viser det motsatte. Trolig foretrekker billene ensartede og ensaldrede produksjonsskoger med store volumer av eldre og grovere grantrær fremfor uskjøttet, flersjiktet skog hvor vindfall og døde trær blir liggende. Det er få og små vernede områder i denne delen av landet. Og disse verneområdene kan nok i verste fall bidra til kortvarige og lokale oppblomstringer av barkbiller, på grunn av tidligere granplantasjer som blir svekket, men barkbilleproblemene i skogene utenfor verneområdene skyldes nok i stor grad et resultat av det moderne skogbruket (planting av gran på feil sted, klimaendringer, ensaldra bestander etc.)¹.

---

¹ Kilde: Landbruksdirektoratet/NIBIO

Tor Allstrin (hytteeier nabo) ønsker fortsatt adgang til å bruke veien som går gjennom verneforslaget.

Statsforvalterens kommentar: Se kommentar til Trond og Aud Kari Grosås over.

Kari Dalen (hytteeier nabo) stiller spørsmål om det fortsatt vil være adgang til å bruke veien som går gjennom verneforslaget til motorisert ferdsel, hvordan veien kan vedlikeholdes og hvordan risikotrær vil bli forvaltet ved et eventuelt vern.

Statsforvalterens kommentar: Se kommentar til Trond og Aud Kari Grosås over.

6.2. Innspill til oppstartsmelding 28. sept. 2023 (Renneflot, Råaråsen, Portåsen, Eine)

Det ble meldt oppstart av verneplanarbeid for Renneflot, Råaråsen og Portåsen, samt utvidelser av Ullebergåsen og Eine den 28. september 2023. Fristen for å gi uttalelse var 26. oktober 2023. Oppstartsmeldingen ble sendt til grunneiere og aktuelle lokale, regionale og sentrale høringsinstanser. Verneplan ble også kunngjort i aviser og på Statsforvalterens hjemmeside.

Under gis et sammendrag av de innspillene til oppstartsmeldingen som er av generell karakter eller som konkret gjelder enkeltområdene. Under er også Statsforvalterens respektive kommentarer.

Generelle innspill:

BaneNor, Statens Vegvesen og Glitre Nett har ingen merknad til verneforslaget.

Forsvarsbygg ser ingen konflikter med verneforslaget, men ber om at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy inntas i forskriftstekstene.

Statsforvalterens kommentar: Dette er imøtekommet i forslaget til forskrifter.

Landbruksdirektoratet sier det må beskrives hvordan området nyttes i landbrukssammenheng. Verneforskriftene bør legge til rette for eventuell landbruksaktivitet med tilhørende tiltak. Dersom det er landbrukshensyn i området som ikke ivaretas i forskrift, må dette begrunnes i høringen. For alle landbruksrelaterte tiltak må det vurderes om det kan gis bestemmelser om motorferdsel i forbindelse med tiltakene. Beitebruk vil være aktuelt i mange områder som foreslås vernet som naturreservat. Det bør derfor vurderes om forskriften kan åpne for dette. Hvis ikke, må det redegjøres for hvorfor i høringsdokumentene. Det bør gis generelt unntak fra ferdselsbestemmelsene i forbindelse med uttransportering av syke og skadde bufe.

Statsforvalterens kommentar: Det er åpnet for beite med tilhørende gjerdetiltak i forskriften.

Norges Handikappforbund har ønske om tilrettelegging for at bommer på skogsbilveier kan passeres med rullestol.

Statsforvalterens kommentar: Vi har forståelse for ønsket om tilgang til skogsbilveier med rullestol, men utforming av bommene må tas opp med bom-eier.

Norges Orienteringsforbund viser til Norsk Friluftsliv sitt brev til Miljødirektoratet med forslag til endringer i forskriftsmalene. De ber videre om at orientering tillates i verneområdene.

Statsforvalterens kommentar: Vi har benyttet standard forskriftsmal fra Miljødirektoratet.

Viken fylkeskommune mener at turorientering og tradisjonelt friluftsliv (f.eks. telting og brenning av virke samlet fra bakken) bør være tillatt uten søknad.

Statsforvalterens kommentar: Dette er imøtekommet i forslaget til forskrift.

NVE ber om at Midtkraft AS, Elvia AS, Midtnett AS, Norefjell nett AS og Glitre nett AS inkluderes i adresselisten.

Statsforvalterens kommentar: Disse høringsinstansene er inkludert i adresselisten.

Innspill til Renneflot:

Kystverket kjenner ikke til fortøyningsklossene i området, men ifølge grunnboka har flere eiendommer rett til båt plass på gbnr. 32/13 i Moss. Det kan være private fortøyningsklosser. Kjørbukta ligger i nærheten av Renneflot og er definert som nødhavn med eget faktaark. Fortøyningsklossene er ikke en forutsetning for nødhavnas funksjon. Nødområdene langs kysten er sjelden i bruk, men har viktig beredskapsfunksjon for å unngå eller begrense akutt forurensning. Kjørbukta kan ved behov bli benyttet av skip som nødhavn ved dårlig vær eller til kontrollert strandsetting for å begrense forurensningsfare-/omfang.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar Kystverkets innspill til orientering. Flere eiendommer har rett til båt plass i Kjørbukta. Etter avklaring med grunneier kan hytteeiere henvises til å benytte den delen av eiendommen som er utenfor verneforslaget til eventuelle moringer til båt.

NVE peker på at det er nettanlegg som krysser verneforslagets nordligste punkt, de ber derfor om at standardbestemmelser for nettanlegg inkluderes i verneforskriften.

Statsforvalterens kommentar: Vi justerer grensen i dette området slik at høyspentledning og ryddegate ligger utenfor verneforslaget. I forslag til forskrift legges standardbestemmelser knyttet til høyspentledninger inntil verneområder inn.

Språkrådet kommenterer at navnet på verneområdet må skrives Renneflot i samsvar med skrivemåten av bruksnavnet i Sentralt stedsnavnregister (SSR).

Statsforvalterens kommentar: Vi tar innspillet til etterretning og endre skrivemåte til *Renneflot*.

Viken fylkeskommune gir innspill om at etablert sti må med på kartet.

Statsforvalterens kommentar: Vi foreslår å ha en generell åpning for vedlikehold av eksisterende stier i den standarden de har ved vernetidspunktet. Den blåmerkede stien avmerkes på kart med tilknyttet bestemmelse om at det vil være tillatt med merking av denne i henhold til standard ved vernetidspunktet.

Innspill til Råaråsen:

Direktoratet for mineralforvaltning opplyser at området berører undersøkelsesrettigheter tilhørende Kuniko Norge AS, for kobber, kobolt, nikkel og sink. De ber om at Kuniko Norge AS underrettes om virkningene et eventuelt vern vil ha for mulighetene til å drive undersøkelse etter mineralressurser innenfor området. Direktoratet har ingen merknader til de øvrige verneforslagene.

Statsforvalterens kommentar: Kuniko Norge AS har fått tilsendt melding om oppstart av verneplanarbeid og vil få høringsforslaget.

Naturvernforbundet i Buskerud er positiv til verneforslaget. De påpeker likevel at en større, sammenhengende naturtype på gbnr. 178/1 i Krødsherad må med i verneområdet. Det bør jobbes for å ta opp forslaget til avgrensning fra kartleggingsrapporten fra 2011.

Statsforvalterens kommentar: Verneverdig areal fortsetter nord for verneforslaget, og vi har forsøkt å få tilbud om vern på tilgrensende eiendom i nord, men dette har ikke lyktes.

Innspill til Portåsen:

Midtnett må ha tilgang til drift og vedlikehold av sine linjer, inkludert mulighet til å oppretteholde et ryddebelte rundt linjene. Så vidt de kan se vil linjene deres bli liggende like utenfor verneforslagene, slik at dette ikke bør være noe problem. De har ingen øvrige merknader.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar innspillet med oss i arbeidet med forskrift og vernekart.

Naturvernforbundet i Buskerud Uheldig at området ikke er sammenhengende. Ønskelig at verneforslaget hadde vært mer i tråd med den naturfaglige rapporten. Forbundet har flere innspill til utvidelser som omfatter lokaliteter med rødlistearter, naturtyper, tiurleik og hekkeplasser for rovfugl.

Statsforvalterens kommentar: Vi ønsker alltid verneområder med best mulig arrondering, - som er mest mulig sammenhengende, som favner naturverdiene i området, og som har minst mulig kantzone-effekter. Det har som vanlig vært dialog og forhandlinger om hvilke områder som skal inngå i tilbudet. Den gjeldende tilbudsavgrensningen gjenspeiler det arealet som grunneierne kan være interessert i å tilby til frivillig vern. Vi er godt kjent med de registrerte naturverdiene i området, men tar innspillene til etterretning.

Viken fylkeskommune Sti/traktorvei fra enden av skogsbilvei til Langtjenn bør merkes i vernekartet.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar innspillet med oss i arbeidet med forskrift og vernekart.

NVE: Det er nettanlegg ved det foreslåtte verneområdet. NVE ber om at standardbestemmelser for nettanlegg inkluderes i forskriftene og at områdekonsesjonærene uttaler seg om evt. fremtidige planer.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar innspillet med oss i arbeidet med forskrift og vernekart.

Innspill til utvidelse av Eine:

NOTS Bærum er i utgangspunktet positive til vern, gitt at det ikke innskrenker friluftslivet i betydelig grad og ikke bidrar til at respekt for reglene svekkes over tid. Mener at en utvidelse av Eine vil være utfordrende å kombinere med friluftslivet, særlig med referanse til erfaringer fra Kolsås-Dælivann LV. Stor befolkningsmengde har dette som sitt nærområde. Støtter uttalelsen fra Rykkinn og Berger Vel om mangel på lokal forankring og at hensynet til friluftsliv og allmennhetens bruk kan bli skadelidende. Det er avgjørende at stier blir ivaretatt ved bruk, særlig gjelder det den blåmerkede stien Busoppkleiva. Også flere andre stier gjennom det foreslåtte området er viktige adkomstveier for folk ut i marka (de har vedlagt et kartutsnitt). Det bør også gjøres en harmonisering av regelverket i Eine, Isi og Enli, helst kombinert med mer aktiv skjøtsel av skiløyper og traktorveier.

Statsforvalterens kommentar: *Vi mener at utvidelsen av Eine naturreservat kan gjennomføres uten at det vanskeliggjør foreningens interesser, og mener at skogvern først og fremst vil være fordelaktig for bruk av området til rekreasjon og friluftsliv.* Vi tar med oss innspillene i arbeidet med verneforskriften. Det er ikke statsforvalterens rolle å ta en aktiv rolle i skjøtsel av skiløyper og traktorveier, men vi mener at muligheten for slik skjøtsel er godt ivaretatt gjennom verneforskriftens bestemmelser.

Naturvernforbundet i Bærum viser til faktaarket i Naturbase og støtter den foreslåtte utvidelsen. Det er eksisterende stier gjennom og langs det foreslåtte området som er i bruk av lokalbefolkningen. Forbundet stiller seg uforstående til at en utvidelse av naturreservatet vil påvirke lokalbefolkningens bruk av området.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar naturvernforbundets innspill til etterretning.

Berger og Rykkin vel Velforeningen er kritiske til at de ikke er på listen over høringsparter, men har fått vite om oppstartsmeldingen via ekstern kilde. Velforeningen ønsker å ivareta det biologiske mangfoldet i området, men mener at verneforslaget legger for store begrensninger på fremtidige tiltak og bruk samt at det ikke gir sikkerhet for innbyggernes bruk av området. Eineåsen er et viktig rekreasjonsområde, både som nærfriområde og som innfallsport til Marka. De påpeker at det foreslåtte utvidelsesområdet i Bærum kommunes arealplan er angitt som viktig område for naturtyper og friluftsliv, samt omfattet av aktsomhetssoner for skred og steinsprang. Aktsomhetsområdet for skred/steinsprang gjør at det kan bli nødvendig med sikringstiltak, noe som kan bli vanskelig ved et vern. Erfaringer med verneforskriften fra Eine naturreservat tilsier at den foreslåtte utvidelsen vil gi uønskede begrensninger for friluftslivet, særlig hva gjelder vedlikeholde av turveier, kultursti og skiløyper. De mener området er godt nok ivaretatt gjennom arealplanen.

Statsforvalterens kommentar: Vi har kunngjort oppstart av verneprosess gjennom annonser i lokal- (Asker og Bærum budstikke) og nasjonal avis (Aftenposten), samt sendt den til berørte grunneiere, naboer, og de lokale foreninger og lag vi har kjent til, m.fl. Velforeningen vil bli inkludert i fremtidige kunngjøringer om verneprosessen.

Vi har vært i dialog med velforeningen i etterkant av oppstartsvarselet, og mener at utvidelsen av Eine naturreservat kan gjennomføres uten at det vanskeliggjør bruken av området til tur og friluftslivsformål, eller går på bekostning av beboernes sikkerhet. Vi tar med oss innspillet om rassikring i arbeidet med verneforskriften.

Anne-Britt og Kjell Augestad er eiere av gbnr. 76/41 i Bærum kommune. Eiendommen vil bli liggende som en øy i det foreslåtte tilleggsområdet. De ber om at deres behov for adgang til tomten via sti/vei, gjerne med lett motorisert kjøretøy, sikres i forskriften. Det tas forbehold om at det kan komme flere ønsker/bemerkninger videre i verneprosessen.

Statsforvalterens kommentar: Vi har vært i dialog med eierne av eiendom 76/41. I samråd med tilgrensende grunneier, har vi gjort små justeringer i avgrensningen av tilbudet slik at man har adgang til tomten uten å gå gjennom vernet areal.

Viken fylkeskommune Eine er verdsatt som svært viktig friluftsområde. Mange stier og løyper i grunnlagskartet, må markeres i vernekartet.

Statsforvalterens kommentar: I vernekart for Eine naturreservat av 2018 er ikke stier og løyper tegnet inn, men forskriften inneholder bestemmelser om vedlikehold og bruk av stier i verneområdet. Dette har ut fra våre erfaringer fungert godt. Vi har valgt å ikke tegne inn stinettet i vernekart for utvidelsen av Eine fordi det ville kreve at vi også skaffer oversikt og tegner inn stinett i det eksisterende reservatet. Vi vil gjøre en ny vurdering av behovet for å tegne inn løypenett i hele verneområdet før vi sender utvidelsen på tilrådning.

7. Større endringer etter oppstart av verneplan

Renneflot: Ved oppstart av verneplan brukte vi skrivemåten *Reneflot*. På bakgrunn av innspill fra Språkrådet er navnet endret til *Renneflot*.

Det er ellers gjort mindre endringer i avgrensningen for flere av områdene.

8. Høring

I det følgende er hvert av verneforslagene kort beskrevet med informasjon om området generelt, verneverdier og andre interesser. Det er også vedlagt konkrete forslag til verneforskrifter og kart med forslag til vernegrenser.

Foreliggende forslag til verneområder og vernebestemmelser er utarbeidet på bakgrunn av de naturfaglige registreringene, dialog med grunneiere og innspill ved melding om oppstart. Forskriftene og avgrensningene som sendes på høring er omforent med grunneierne, men både forskrift, avgrensning og kart vil være gjenstand for videre drøftinger under høringen.

Alle som måtte ønske det, kan komme med en uttalelse til verneforslagene. Statsforvalteren ber spesielt om synspunkter på:

- Områdenavn
- Eventuelle konflikter med andre interesser. Vi ber om at eventuelle konflikter beskrives mest mulig konkret, for eksempel hvilken del av området det særlig er knyttet konflikt til, og hvilke justeringer av bestemmelser i forskriften som vil være nødvendig for å løse eller redusere konflikten.
- Forskriftene og eventuelle merknader til spesielle forhold i det aktuelle området. Også her ber vi om mest mulig konkrete opplysninger og forslag til mulige løsninger.
- Avgrensning av områdene
- Eventuelle behov for skjøtsel og tiltak, samt innspill til forvaltningen av områdene.
- Eventuelle feil i høringsutkastet.
- Berørte kommuner bes gi tilbakemelding om de ønsker delegert forvaltningsmyndighet for verneområdene, se kap. 4.

Med bakgrunn i innkomne merknader og opplysninger, samt drøftinger med grunneierne, vurderer Statsforvalteren behovet for å justere verneforslagene. Det tas deretter sikte på å oversende Statsforvalterens endelige verneforslag til Miljødirektoratet i februar 2022.

Frist for å avgi uttalelse er 15. april 2024. Uttalelser sendes skriftlig på e-post til sfovpost@statsforvalteren.no eller i brev til Statsforvalteren i Oslo og Viken, Postboks 325, 1502 Moss.

9. Verneforslag

9.1. Renneflot naturreservat, Moss kommune

Kommune: Moss

Fylke: Østfold

Vernekategori: Naturreservat

Areal: ca. 187 daa

Berørte eiendommer: 1/3213

Området er en østvendt skråning på østsiden av Jeløya, mellom Kjørbukta og Kippenes, i Moss kommune.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med vern av området er å bevare et område som representerer bestemte typer natur i form av gammel barskog, rasmarkspartier, edelløvsog og rikt strandberg. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Jeløya ligger i det geologiske Oslofeltet som gir opphav til et næringsrikt jordsmonn. Klimaet i området gir relativt milde vintre og varme somre. Dette jordsmonnet og klimaet i området gir grunnlag for frodig vegetasjon med gode vekstforhold. Området Renneflot består i hovedsak av gammel granskog, men har innslag av furu, boreale løvtrær og et rasmarksparti med mye lind. De rike strandbergene ned mot fjorden supplerer skogverdiene og er meget gunstig med tanke på insekt-mangfold. Av rødlistede naturtyper er det registrert rik kalk- og lågurtfurusog (VU) innenfor det kartlagte området. Det er registrert flere rødlistearter. Mange av disse er knyttet til strandbergene, men det er også funnet rødlistearter knyttet til skog, og baserik grunn.

Mangeloppfyllelse

Området dekker mangler i skogvernet knytta til forekomst av rik edelløvsog, gammel barskog og skog på høy bonitet, og kan inngå i et økologisk nettverk med andre skogvernområder på øya. Totalt sett vurderer Statsforvalteren at tilbudsområdet vil kunne bidra til å oppfylle manglene i skogvernet og kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern.

Kulturhistoriske verdier

Det er registrert et gravminne/røys innenfor verneforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

Bruksinteressene i verneområdet er i hovedsak knyttet til skogsdrift og friluftsliv. Det går en blåmerket sti gjennom området.

Det finnes noen betonginnretninger langs kyststripen av verneforslaget. Det er usikkerhet knyttet til hva disse har vært brukt til, og om det er noe som er nødvendig å vedlikeholde i fremtiden. Vi viser til Kystverkets uttalelse, og at de ikke kjenner til fortøyningsklossene i området, og innretningene har ikke noen funksjon i forbindelse med bruk av Kjørbukta som nødhavn.

I NGUs kartdatabase er det ikke registrert forekomst av grus og pukk eller av mineraler.

Planstatus

Arealet i verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF), med hensynssone for friluftsliv og landskap i kommuneplanen.

9.2. Utvidelse av Gyrihelleren naturreservat, Indre Østfold kommune

Kommune: Indre Østfold

Fylke: Østfold

Vernekategori: Naturreservat

Areal: 142 dekar utvidelse

Berørte eiendommer: 304/9

Gyrihelleren naturreservat ligger sørøst for Mysen, nordvest for Ørje, like vest for Steinsvannet. Utvidelsesforslaget ligger vest for eksisterende naturreservat og er en del av et større skogbrannområde som brant sommeren 2023.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av et relativt lite påvirket skogområde i lavereliggende trakter like over marin grense på grunnfjell, samt å bevare et brannfelt med sottømmer og brannpåvirket skog, som er under naturlig gjenvekst. Området består av større arealer gammelskog med overveiende fattige skogtyper med furu og gran, samt flere tjern og myrer.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i en mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Det eksisterende verneområdet består av større arealer gammelskog, overveiende med fattige skogtyper og er et viktig leve- og oppvekstområde for skogsfugl.

Skogbrann er en naturlig del av dynamikken i boreale barskoger. Skogbranner endrer skogstrukturen og skaper unike og varierte kvaliteter og elementer som er viktig for en rekke dyr, planter, insekter, sopp, moser og lav. Flere arter er direkte avhengig av skogbrann, og av disse er omtrent 40 arter sjeldne og trua. Noen arter er knyttet til brannskadde trær, andre til brent død ved, naken mineraljord og brent bakke. Den langsiktige overlevelsen av slike branntilknyttede arter er avhengig av jevnlig skogbranner og tilgang til arealer med brent skog som får utvikle seg fritt etter brannen. Livsmiljøene som skapes ved skogbrann, er også fordelaktige for en rekke andre arter. En skogbrann har positive effekter på naturmangfoldet både på kort, mellomlang og lang sikt, i opptil flere hundre år.

Den brente skogen er av typen bærlyngfuruskog, hovedsakelig på lav bonitet. Dette brannfeltet er nå et verdifullt livsmiljø for brannavhengige og brannbegunstigede arter.

Mangeloppfyllelse

Elementer som er viktige for brannavhengige og brannbegunstigede arter, som kelo-furuer (kan skapes ved brannherding) og brannpåvirket skog, finnes i liten grad i moderne kulturskog og må sikres gjennom skogvern og eventuelt aktiv restaurering. Det er i liten grad vernet brannpåvirket skog som får stå urørt over lang tid. Totalt sett vurderer derfor Statsforvalteren at tilbudsområdet vil kunne bidra til å oppfylle mangler knyttet til vern av brent skog i skogvernet og kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern. Vedlagte forslag til kart viser forslag til grenser for området.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert kulturminner innenfor utvidelsesforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

Interessene i utvidelsesforslaget er knyttet til skogsdrift, jakt, fiske og området er i tillegg et svært viktig friluftsområde i henhold til de kommunale kartleggingene av friluftsverdier og det er sikret som et statlig sikret friluftsområde. Området gir gode muligheter for variert friluftsliv og benyttes både av lokalbefolkningen og mange utenfor nærområdet.

I NGU's kartdatabase er det ikke registrert forekomst av grus og pukk eller av mineraler.

Planstatus

Arealet i verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen med hensynssone for friluftsliv.

9.3. Utvidelse av Sæter naturreservat, Indre Østfold kommune

Kommune: Indre Østfold

Fylke: Østfold

Vernekategori: Naturreservat

Areal: 112 dekar utvidelse

Berørte eiendommer: 742/1

Sæter naturreservat ligger langs østsiden av Øyeren ved Båstad. Utvidelsesforslaget er sør for eksisterende naturreservat og består av en vestvendt skråning med innslag av små ravinedaler.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at området har eldre høybonitetskog med innslag av edelløvskog med rik markvegetasjon i intakte raviner. Videre er formålet å ivareta den sårbare naturtypen leirravine. Det er gammel, rik edelløvskog og blandingsskoger i området.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Skogen i utvidelsesområdet er i hovedsak fattig og bardominert, men har verdifulle løvdominerte partier med død ved knyttet til mindre bekker/raviner. Det er flere store eiketrær i området, og variasjonen i både boreale og edlere løvtrær er stor. Det inngår noen granplantefelt og noe gjengrodd kulturmark. Av rødlistede naturtyper er det registrert rik edelløvskog (NT) innenfor det kartlagte området. Av rødlistearter ble det kun registrert gulspurv (NT), men tidligere er det registrert bleikfiol (EN), lind (NT) og marianøkleblom (VU) i området. Den fattigere skogen mellom områdene med rik edelløvskog kan ha en viktig funksjon ved å bidra med areal samt å knytte naturverdiene sammen i et økologisk nettverk.

Mangeloppfyllelse

Området vil kunne bidra til å dekke mangler i skogvernet knyttet til rik edelløvskog og skog i lavlandet, og bidra til et større areal og mer variasjon i eksisterende reservat. Totalt sett vurderer Statsforvalteren at tilbudsområdet vil kunne bidra til å oppfylle manglene i skogvernet og kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven.

Avgrensning

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern. Vedlagte forslag til kart viser forslag til grenser for området.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert kulturminner innenfor utvidelsesforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

Bruksinteressene i verneområdet er i hovedsak knyttet til utmarksforvaltning og hytte- og friluftsliv.

Det går en vei gjennom området som brukes av hytteeiere. Vi foreslår at det vil være anledning til å fortsette å bruke veien, og å vedlikeholde den i den standarden den har ved vernetidspunktet. Dersom det er ønskelig å oppgradere veien, f.eks. til å bli bredere eller med et annet dekke, så må man søke om dispensasjon fra verneforskriften. Fjerning av vindfall og greiner som havner i eller over veien, er omfattet av vedlikeholdsbegrepet. Stammer og greiner skal legges tilbake i terrenget innenfor naturreservatet.

Ved vern av eksisterende Sæter naturreservat, ble det lagt inn beiteforbud i et avgrenset område med raviner, i samråd med grunneier. Dette ble begrunnet med at markvegetasjonen i ravinedalene er sårbare for tråkk og beiting. I utvidelsesforslaget er det også områder med rik markvegetasjon, men det er ikke anledning til å innføre beiteforbud her. Vi foreslår derfor at beite er tillatt med et beitetrykk som ikke skader verneverdiene. Dette medfører en liten endring av den eksisterende forskriften som gjelder områdene der beiting er tillatt, men vi viderefører beiteforbud i områdene med rik markvegetasjon i det eksisterende verneområde.

Grunneier ønsker å tilrettelegge for fremtidig båtfeste i Trosvika og vika nord (Nordvika) i området, for hytteeierne. Vi foreslår å legge inn punkt for båtfeste i kart, med mulighet for å etablere dette og bruke den til én småbåt for eiendom 742/1 i Trosvika og én småbåt for eiendom 742/14 i Nordvika.

Det går en gammel traktorvei gjennom verneforslaget som kan være aktuell å bruke i forbindelse med skogsdrift av arealer utenfor reservatet og for eventuell utkjøring av storvilt. Vi foreslår at denne vil man kunne vedlikeholde, mens det vil være søknadspliktig med motorisert ferdsel på denne.

Hytta ved Trosvika ligger bakenforliggende verneforslaget. Vi foreslår at adkomsten til hytta kan vedlikeholdes i den standarden den har ved vernetidspunkt, og at det er søknadspliktig for nødvendig motorferdsel i forbindelse med transport av materialer og utstyr til hytte på eiendom 742/10.

Det er noen granplantefelt i området. Disse kan restaureres ved fri utvikling og eventuell med skjøtselstiltak som kan fremskynde prosessen mot en mer naturlig skogdynamikk. Noen store eiketrær bør fristilles.

Planstatus

Arealet i verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen.

9.4. Utvidelse av Eine naturreservat, Bærum kommune

Kommune: Bærum

Fylke: Akershus

Vernekategori: Naturreservat

Areal: utvidelse ca. 107 daa

Berørte eiendommer: 74/2, 76/1, 94/23

Eine naturreservat ble vernet i 2018, reservatet ligger på den skogkledd åsen mellom Bærums verk og Rykinn i Bærum kommune, og er en del av Osloomarka. Den foreslåtte utvidelsen ligger i den bratte sørvendte skråningen ned mot bebyggelsen ved Rykinn. Tilbudsområdet er delt i to, og det er den vestre delen av tilbudet som henger sammen med dagens reservat. Vest for utvidelsen, i den samme åssiden, ligger naturreservatet Enli. Nesten hele utvidelsesområdet ligger innenfor markagrensa.

Verneformål og verneinteresser

Eine naturreservat ble vernet med formål om å verne et variert skogområde med gammel granskog med betydelig mengde død ved, innslag av rik edelløvsog og rike blandingsskoger. Området har særlig betydning for biologisk mangfold og er leveområde for mange sjeldne og truede arter.

Utvidelsesområdet er en sørvendt li med rik edelløvsog. Området er stedvis ganske kalkrikt og har potensial for kalkkrevende karplanter og markboende sopp. Det meste av skogen består av alm-lindeskog i rasmark, og har stedvis høy tetthet av liggende og stående dødved, og gamle trær. I den østre delen er det innslag av flere store hule eiker. Til tross for at bare noen få artsgrupper er godt kartlagt i lia, er det registrert en rekke rødlistede arter. Potensialet for rødlistede arter anses som stort.

Mangeloppfyllelse

Tilbudsområdet ligger består av et lavereliggende område med høy bonitet, i boreonemoral sone, hvilket i seg selv er sterkt underrepresentert i skogvernet. I tillegg består området i all hovedsak av vegetasjonstypen/kartleggingseenheten lågurtskog, og tresjiktet domineres av edelløvsog og blandingsskog, hvilket gir svært god mangeloppfyllelse. Naturtypen alm-lindeskog er også sterkt underrepresentert i skogvernet.

Avgrensning

Avgrensning av utvidelsen følger i all hovedsak eiendomsgrensene. På Bærum kommunes eiendom (74/2) vil den nedre reservatgrensen ligge på omtrent samme kvote som markagrensene. På eiendom 76/1 er forslaget til reservatgrense lagt 7-8 meter fra eiendomsgrensene slik at den mye brukte løypetraseen inn i Eineåsen (Busoppkleiva) blir liggende utenfor reservatet. Her er også en mindre eiendom (76/41) hvor det tidligere har stått en hytte, skilt ut av tilbudet. Den østre delen av tilbudet består av eiendom 94/23. Tilbudet følger markagrensene i sør, og er ellers sammenfallende med eiendomsgrensene. Eiere på alle tilgrensende skogeiendommer har fått forespørsel om å delta i tilbudet, men de har ikke ønsket det.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert kulturminner innenfor utvidelsesforslaget, men det finnes flere veier og anlegg av lokalhistorisk verdi. Det er utplassert en rekke kjentmannsposter med informasjon om historie og tidligere bruk av området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Bruk og interesser i utvidelsesforslaget er først og fremst knyttet til rekreasjon og friluftsliv. Det er flere gamle veier, hytter og andre installasjoner innenfor utvidelsesområdet. På Bærum kommunes eiendom (74/2) har det vært minst tre hytter innenfor området som nå foreslås som utvidelse av verneområdet. Hyttene er helt eller delvis revet, og det vil bli gjort ytterligere opprydding av disse også etter eventuelt vernevedtak. På fundamentene av Kikut-hytta er det bygd gapahuker og bål plass til friluftsliv-formål. Disse er avmerket i vernekartet, og det er knyttet bestemmelser til bruk og vedlikehold i verneforskriften. Det er generelle unntak fra vernebestemmelsene for å kunne gjennomføre merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper og gamle ferdselsveier, i henhold til tilstand på vernetidspunktet jf. Verneforskriftens §4, bokstav e.

I NGU's kartdatabase er det ikke registrert forekomst av grus og pukk eller av mineraler innenfor utvidelsesforslaget.

Planstatus

Med unntak av en liten utstikker i sørvestre del, omfattes arealet i verneforslaget av markaloven, som i all hovedsak forbyr bygge- og anleggsaktivitet. Tilbudsområdet er avsatt til LNF i kommuneplanens arealdel. Den østre delen av planområdet er regulert til friluftsliv i reguleringsplan av 1982.

9.5. Portåsen naturreservat, Sigdal kommune

Kommune: Sigdal

Fylke: Buskerud

Vernekategori: Naturreservat

Areal: 2346 daa

Berørte eiendommer: Sigdal kommune: 1/2, 3/5, 4/1, 5/7, 5/9, 61/1, 63,1, og 64/1

Portåsen ligger i et større skogområde nord for Ingebu-gårdene sør i Sigdal. Tilbudsområdet består av to delområder fordi tilbudet i nordøstre del, øst for Lunnestaden, ikke henger sammen med det øvrige tilbudet. Området ligger på kalkrik grunn, og inneholder variert og artsrik skogsnatur med innslag av både rik edelløvsog, kalkbarskog, og gammel granskog.

Verneformål og verneinteresser

Området rundt Portåsen, i noen sammenhenger kalt Flaghylla – Gørrtjennåsen, har lenge vært kjent som et område med rikt og spesielt naturmangfold. Skogvernkartlegginger har vurdert området som nasjonalt verdifullt, og delt det inn i 23 kjerneområder hvorav 17 er helt eller delvis med i verneforslaget. Området inneholder flere truede naturtyper knyttet til kalkrik grunn, samt store forekomster av gammelskog og naturskog. Variasjonen i treslagssammensetning er stor, og området inneholder både edellauvsog, barskog og boreal løvsog. Følgelig er også artsmangfoldet i området svært rikt og spesielt, med mer enn 50 påviste rødlistearter. I tillegg er området et viktig funksjonsområde for hekkende rovfugl og storfugl. Kunnskapsgrunnlaget for området er godt.

Mangeloppfyllelse

Området oppnår ifølge kartleggingsrapporten høyeste grad av mangeloppfyllelse. Området oppfyller generelle mangler som rike skogtyper, lavlandsskog, gammel naturskog, internasjonale ansvarsskogtyper (kalkfurusog og gammel lavlands-naturskog) og viktig artsmangfold. Av høyt prioriterte skogtyper og ansvarsskogtyper inngår blant annet gammel gran-naturskog, kalkfuru- og kalkgranskog, rik sumpskog, høgstaudesog, og rik edellauvsog.

Avgrensing

Etter initiativ fra grunneiere har det vært dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter om avgrensning av området. Tilgrensende eiendommer der det er registrert naturverdier har fått forespørsel om å være med på tilbudet. Sentralt i verneforslaget har vi arrondert ut områder der skogen er drevet mer intensivt og verneverdiene er mindre. Videre er verneforslaget delt i to på bakgrunn av grunneiers ønske om å holde en viktig driftsvei utenfor tilbudet. Vedlagte forslag til vernekart gjenspeiler det arealet grunneierne er interessert i å tilby for frivillig vern.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert kulturminner innenfor utvidelsesforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

Bruksinteressene i verneområdet er i hovedsak knyttet til skogsdrift, jakt, fiske og friluftsliv.

Det går en skogsbilvei gjennom søndre del av verneforslaget, på eiendom 63/1. Vi foreslår at motorisert ferdsel på denne er unntatt fra vernebestemmelsene jf. §6, bokstav a. Vedlikehold av veien i henhold til standard på vernetidspunktet, er sikret i §4 bokstav d. Det samme gjelder vedlikehold av en hytte øst for Langtjenn, avmerket på vernekartet.

Det går flere traktorveier gjennom området som foreslås vernet. Disse er avmerket på vernekart, og vedlikehold av skogsbilveier i henhold til standard på vernetidspunktet, er sikret i § 4 bokstav e.

Det går et nettanlegg (22 Kv. Distribusjonsnett) nært inntil østre del av tilbudsområdet, det er derfor tatt in standardbestemmelser knyttet til drift og vedlikehold av nettanlegg i forslag til verneforskrift.

Det er ikke registrert viktige forekomster av grus, pukk eller andre mineralressurser i området.

Planstatus

Arealet i verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen.

9.6. Råaråsen naturreservat, Krødsherad kommune

Kommune: Krødsherad

Fylke: Buskerud

Vernekategori: Naturreservat

Areal: 1 399 daa

Berørte eiendommer: 178/2

Råaråsen ligger vest i Holleia, lengst øst i Krødsherad kommune, i høydelaget fra 300 til 460 moh. Verneforslaget omfatter Råaråsen og Gulmyråsen med et mellomliggende flatere skog- og myrparti. Fattig barskog dominerer, men med innslag av rikere mark. Det går en skogsbilvei sør og øst for verneforslaget.

Området ble naturfaglig kartlagt i 2011 som en del av et større område kalt Råaråsen-Kvigtjenhøgda. Dette området ble vurdert som nasjonalt verneverdig (***), men i grensesjiktet mot regionalt verneverdig (**). Dagens tilbud er vesentlig mindre enn registreringsområdet i 2011, men de mest verdifulle arealene er inkludert. Området er ytterligere undersøkt i seinere år, noe som har medført en oppjustering av naturverdiene.

Verneformål og verneinteresser

I verneforslaget er det i hovedsak eldre barskog med betydelig innslag av gamle løvtrær, særlig osp. Området har store naturverdier, særlig knyttet til gammel lavlandsfuruskog med keloelementer, gamle solsvidde trær og mye dødved, og til gammel sørboreal gran-blandingsskog og gamle løvtrær. Så mye gammel osp og selje over så store arealer er svært sjeldent, og området har også skoghistorisk interesse på grunn av skogbrannpåvirkning. Området oppfyller i stor grad viktige mangler ved skogvernet. Artsmangfoldet er rikt og variert, og en rekke rødlistearter i kategoriene nær truet, sårbar og sterkt truet er påvist. Særlig finnes interessante arter tilknyttet gammel og død ved av furu. Stedvis er det også rik karplanteflora knyttet til f.eks. lågurtgranskog og høystaudeskog. Området har også stor verdi for fugl, ikke minst spetter. Av rødlistede naturtyper finnes fragmenter av høystaudegranskog, rik gransumpskog og kalk-og lågurtfuruskog.

Statsforvalteren vurderer at et vern av tilbudsområdet vil kunne bidra til å oppfylle målene om å ta vare på representativ natur og bidra med å forhindre at arter og naturtyper utrykkes. Arealer med rikt arts mangfold skal prioriteres, og Råaråsen har stor betydning for biologisk mangfold.

Mangeloppfyllelse

Verneforslaget oppfyller i stor grad viktige mangler i skogvernet. Det vil bidra til å fylle mangler i skogvernet knyttet til høybonitetsskog i lavlandet og biologisk gammel skog, sørboreal gammel gran- og blandingsskog med naturskogelementer.

Avgrensing

Verneforslaget grenser stort sett til yngre skog. Unntaket er i nord, der verneforslaget følger eiendomsgrense. Her er noe eldre skog og en svært viktig naturtype som fortsetter videre nordover. Naboen er forespurt, men ønsker ikke å tilby skog for vern.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert kulturminner innenfor verneforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det er ingen tekniske inngrep i verneforslaget. Interessene er knyttet til skogsdrift, jakt/fiske.

I NGU's kartdatabase er det ikke registrert forekomst av grus og pukk eller av mineraler, men verneforslaget berører undersøkelsesrettigheter for kobber, kobolt, nikkel og sink.

Rettighetshaver er informert om verneforslaget.

Planstatus

Arealet i verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen.

10. Vedlegg

- Forskrift og kart for Reneflot naturreservat, Moss kommune
- Forskrift og kart for Gyrihelleren naturreservat, Indre Østfold kommune
- Forskrift og kart for Sæter naturreservat, Indre Østfold kommune
- Forskrift og kart for Eine naturreservat, Bærum kommune
- Forskrift og kart for Portåsen naturreservat, Sigdal kommune
- Forskrift og kart for Råaråsen naturreservat, Krødsherad kommune
- Adresseliste